

Дончо Цончев

Хадаьет

Работата вървеше така, както в другите случаи досега: блокът растеше и се променяше всеки ден. Грозните панели се скриваха под фина мазилка, балконите се сдобиваха с красиви решетъчни парапети; тръгнаха дограмаджиите, после джамджиите и ветровитите дупки тутакси замирисаха на уют. Скоро всичко щеше да бъде завършено, войниците щяха да бъдат преместени и нищо особено нямаше да се запомни оттук. Един строеж повече. Един период от службата по-малко. Животът на редника Хадайт Исмаилов тече в своето русло и постепенно отминава.

И тъкмо сега се появи момичето.

Беше хубав майски следобед – долу градинарите изравняваха терена и засаждаха теменуги. Шарена група от бъдещите обитатели на блока спря за малко край тях и после тръгна по стълбището нагоре.

Това беше пети или шести път, когато редникът Хадайт Исмаилов посреща бъдещите обитатели на стаите, които бе зидал и мазал. Винаги имаше нещо много приятно в това. Въпреки че се виждаха за пръв път – и в много случаи и за последен, – той ги чувствуваше едва ли не стари приятели. Смееше се, разговаряше, водеше ги и им показваше. Та той беше пял на тези зидове, между които щеше да мине животът им. Ръката му беше опипала всяко къоше. Хората разбираха това и също го чувствуваха близък. Имаше даже един, който после покани войниците на обед – така осветиха жилището, което получи.

Хадайт мислеше за това и в момента, когато поредните бъдещи обитатели идваха полека нагоре, оглеждаха се и разговаряха.

Усетил ги зад гърба си, той пусна мистрията в коритото, свали си ръкавиците да запали цигара и се обърна.

Тогава я видя. Тя беше руса, едричка, гледаше към тавана.

Някой му каза „добър ден“, той също каза „добър ден“ или помисли, че трябва да каже – зяпаше момичето и не се сещаше, че за да се запали цигарата, човек трябва да драсне клечка кибрит.

Попитаха го нещо, отговори им. Дойде Иван с една талпа, той също зяпна в момичето и остана неподвижен на мястото си.

Много време след това Хадайт се питаше: минута ли бе траяло всичко това или час? Сега ли виждаше за пръв път момичето или го знаеше още от... още от началото? От кое начало? Сънища, филми, фантазии?

Групата продължи по етажите, редникът Хадайт Исмаилов стоеше с кибрита в ръце и с незапалената цигара в устата. Като по вътрешна, тайна заповед всеки от войниците зяпваше момичето с отворена уста и оставаше така, докато изчезне от очите му.

Цял ден за това се говореше после. Майтапиха се, цъкаха с езици и надаваха резки, привидно безпричинни викове.

– Страшна работа! – каза Иван вечерта, когато се бяха измили, а споменът за момичето още по-яко се запечатваше у всекиго.

И нямаше какво да се прибави.

Като болест легна в Хадайт надеждата пак да я види. Дните хвърчаха, работата към края не се усещаше – едното му око от сутрин до вечер отскачаше надолу към улицата, откъдето тя беше дошла. И когато отново я зърна, сърцето му се засили изведнъж.

Този път успя да си запали цигарата. Каза ясно „добър ден“, като гледаше нея. Те пак бяха няколко души мъже и жени – пак така оглеждаха и си говореха. Когато продължиха по етажите, Хадайт тръгна след тях.

– Шумно ли е много? – попита момичето изведнъж, като се обърна към него.

– М... моля? – успя да каже Хадайт.

– Чува ли се много шум от улицата през деня, това питам.

Той си пое дъх. Опита да се усмихне, нищо не излезе. Каза:

– Не мога да ви помогна по този въпрос.

Момичето се разсмя. И стана десет пъти по-хубаво. Отрони:

– Защо?

– Ами машините не спират и от тях други шумове не се чуват – каза войникът с варените дрехи. – Виж, вечер е тихо. Много даже. Щом спрем машините, и става съвсем тихо.

Момичето кимна и продължи с другите.

Хадайт искаше всичките да прегърне.

Вечерта я сънува: как идва по улицата, как му говори и се смее. И той се смя с нея насън и сума неща от строежа ѝ обясни. Щеше да се побърка от радост.

През деня едното му око отново потече надолу към улицата – вечерта отново сънуваше. Работеше като луд. Имаше два пъти повече сила от обикновено. От време на време изръмжаваше няколко нежно заканителни думи.

При третото идване тя му се усмихна още от стълбището и му каза веднага:

– Здравей!

Идваше му да хвъркне. Буквално да литне, подобно на майстор Манол, та ако ще не трион, а две бичкии да е забравил под мишниците си.

Оказа се, че момичето ще живее в този апартамент, където той сега

работеше.

– Никак не е шумно – каза й Хадайт. – Аз проверих.

– Така ли?

– Да. На обед, като спрем машините, се послушах. Тихо е. Даже пи-лета пеят в това дърво.

Войникът с варените дрехи показа в прозореца тополата, чиито млади листа леко трепереха.

Момичето извади от чантата си друга чантичка, от нея пък извади цигара. Хадайт се хвърли с кибрита.

– Мерси – каза тя и се усмихна.

Той си помисли, че усеща дъха й. Беше ужасно горд, че не му се разтрепераха ръцете, докато й поднасяше клечката. Само пламъчето (завинаги го запомни) се разигра подобно на тополов лист, като да не знаеше какво толкова, боже, да направи с краткия си живот.

Не й каза, че нарочно, няколко пъти бе спирал машините, да провери дали е тихо. Не й каза (а беше си мислил, че е възможно) как я сънува почти всяка вечер. Съпроводи я с очи, докато я изгуби отново, и после се плесна по челото.

Значи тя тук ще живее... Хадайт оглеждаше апартамента с нов, съвсем друг интерес. Ще си спи тука. Ще се съблича, ще се къпе. Ще си реше косата, ще си лакира ноктите и ще си тананика. Тук. Между тези стени.

Бачкаше като звяр и едновременно с нежност. Пееше, та се чуваше през три улици надалеч.

Тъй вървяха нещата още една седмица, докато се появиха и инвеститорите. Почна чистенето. Заговори се за преместването. И всичките тези толкова естествени неща се трупаха в душата на Хадайт като необикновена мъка и отчаяние. Утричка ще ги дигнат и той вече няма да я види. Никога.

Всички минавачи долу по улицата го дразнеха – бяха виновни с това, че са те, а не тя. Той знаеше, че е глупаво тъй да се мисли, но раздразнението си оставаше. Когато дойде денят да се местят, Хадайт ходеше като разярено животно. Всичко му беше накриво, накрая напсува наум и момичето, та го прати по дяволите. Но когато за последен път огледа апартамента, разбра окончателно, че с думи и с мозък на тези неща нищо не може да се направи. Момичето си стоеше непокътнато на мястото, на което се бе настанило първия път – вътре в него, – и се усмихваше. Излизаше от банята, влизаше в кухнята, ровеше чантите и чантичките си и дъхът му се пръскаше навсякъде като дъха на майска поляна –

иди да се криеш, ако нямаш работа, от това.

– Тая те разболя, майка му стара – каза Иван, който безшумно бе влязъл.

Хадайт не се обърна.

– И аз веднъж така, братче, ама...

Иван не се доизказа. Веднаж *така*. Глупости. Кой знае собственото ти *така*? И няма *братче* в тия работи, братче. Това искаше да обясни Хадайт на приятеля си, но не бе свикнал така да се изразява.

– И все пак, да знае – въздъхна Иван, – ние им оставяме по един спомен за цял живот. От ръцете си.

Той беше прав. Те тук щяха да изкарат живота си, между тези стени. Стените от ръцете на войниците във варени дрехи. Малко ли е това?

Една дълбока въздишка се откъсна от гърдите на Хадайт. Наистина, той беше направил по-голямото от една усмивка, разбира се. Така беше. Честта и гордостта се полагат на него, а не на момичето.

Мъката трябваше вече да се разкарва, животът беше пред него, занайтът му златен – какво повече иска?

Войникът въздъхна още веднъж, извади цигари да почерпи приятеля си, който беше прав за спомените, оставащи от ръцете им завинаги, той беше съвършено прав, разбира се – на толкова хора да оставиш дом от ръцете си, кое, наистина, е по-голямото?

Прав беше Иван, прав беше, разбира се, повтаряше си Хадайт мълчаливо, докато търсеше кибрита по джобовете си.

А през това време окото му се отместваше още по-мълчаливо в прозореца, край тополата, в чиито клони пееха пилета, чиито млади листа трепереха подобно пламъчета, всяко за своя отделен живот, отместваше се неудържимо окото – да се вторачи в пустата улица и дълго, дълго да остане така.

КРАЙ

© 1983 Дончо Цончев

Сканиране, разпознаване и редакция: Светослав Иванов, 2007

Публикация:

Дончо Цончев
ПРАЗНИК БЕЗ ПОДАРЪК

I издание

Рецензент Кръстю Куюмджиев
Редактор Стефан Поптонев
Художник Веселин Павлов
Художествен редактор Александър Хачатурян
Технически редактор Тодор Бъчваров
Коректор Нина Велчева

Издателски № 7082

Дадена за набор на 6.I.1983 г.

Подписана за печат на 10.IV.1983 г.

Излязла м. май

Печатни коли 11,50. Издателски коли 9,59

Условно-издателски коли 9,53.

Формат 84×108/32. Тираж 20 110

Цена 1,20 лв.

Код 22/9536222211/5605-9-83

Партиздат – София, бул. „В.И.Ленин“ № 47
ДП „Д. Благоев“ – София, ул. „Н. Ракин“ № 2

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3173>]